

Η επίσκεψη Μέρκελ στην Αθήνα όπως παρουσιάστηκε από το διεθνή Τύπο

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΝΕΒΣΕΧΙΡΑΙΟΓΛΟΥ

Περίληψη: Στις 5 Οκτωβρίου του 2012 ανακοινώθηκε η άφιξη της Γερμανίδας Καγκελαρίου Άγκελα Μέρκελ στην Αθήνα στις 9 του ίδιου μήνα για να συναντηθεί με τον Πρωθυπουργό Αντώνη Σαμαρά και να συζητήσει τις οικονομικές πραγματικότητες στην Ευρωζώνη. Το νέο έφερε πολλούς προ εκπλήξεως, καθώς αυτή θα αποτελούσε την πρώτη επίσκεψη της Μέρκελ στην Ελλάδα από την έκρηξη της κρίσης χρέους το 2009.

Λέξεις-Κλειδιά: Ελλάδα, Αντώνης Σαμαράς, Άγκελα Μέρκελ, Ευρωζώνη, διεθνής Τύπος (Η Καθημερινή, Τα Νέα, Το Βήμα, Der Spiegel, Die Welt, Le Monde, Le Figaro, Libération, The New York Times, The Washington Post)

*

Εισαγωγή

Ερχόμενη σε αντίθεση με την αυστηρή στάση την οποία η Ευρώπη και ιδιαίτερα η Γερμανία είχε τηρήσει προς τα υπερχρεωμένα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης στο παρελθόν, η απόφαση της Μέρκελ έγινε αντιληπτή ως ένδειξη εμπιστοσύνης και ίσως ως αρχή μιας ελαστικότερης προσέγγισης στο ζήτημα των δομικών μεταρρυθμίσεων και των περικοπών. Ορισμένοι, ωστόσο, αμφέβαλλαν για τον αντίκτυπο της επίσκεψης και τις πραγματικές προθέσεις της Καγκελαρίου.

Στόχος του εν λόγω άρθρου είναι να παρουσιάσει τις απόψεις εφημερίδων σημαντικής απήχησης από την Ελλάδα, τη Γερμανία, τη Γαλλία και τις ΗΠΑ, παραθέτοντας τα ακριβή σχόλια των δημοσιογράφων όταν αυτό καθίσταται απαραίτητο. Πράγματι, αποδείχτηκε ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα η μελέτη του πως αρθρογράφοι ποικίλων νοοτροπιών και διαφορετικών εθνικοτήτων προσπάθησαν να ερμηνεύσουν το σχετικά μικρό πλήθος πληροφοριών που προέκυψαν από το σύντομο ταξίδι της Μέρκελ ώστε να καταλήξουν σε συμπεράσματα για το μέλλον της Ευρωζώνης.

Ελληνικός Τύπος

"Ούτε θρίαμβος, ούτε απογοήτευση"¹. Αυτή η φράση του Αντώνη Καρακούση στην εφημερίδα *Το Βήμα* συνοψίζει επαρκώς τις αντιδράσεις του ελληνικού Τύπου έναντι του ταξιδιού της Καγκελαρίου στην Αθήνα.

Η συμβολική σημασία της επίσκεψης σε γενικές γραμμές δεν αμφισβητείται. Στα *Νέα*, ο κ. Διονύσης Νασόπουλος υπογραμμίζει ότι "Τερμάτισε την ελληνική απομόνωση δύομιση χρόνων η Άγκελα Μέρκελ με το ολιγόωρο ταξίδι στην Αθήνα", μια αρκετά θετική εξέλιξη αν αναλογιστούμε τις καταστροφικές επιπτώσεις που επέφερε η απομόνωση της χώρας από το 2009 στην Ευρωζώνη, εξαιτίας της διάδοσης παγκοσμίως δυσμενών εντυπώσεων για την ελληνική οικονομία και τη βιωσιμότητά της. Κατά συνέπεια, ο Πρωθυπουργός Σαμαράς, όπως αναφέρεται στα *Νέα*, "στάθηκε περισσότερο στο νέο κλίμα που διαμορφώνεται [αναφορικά με την Ελλάδα] και λιγότερο στις αποφάσεις που ακολουθούν". Αποτελεί ωστόσο αυτό το νέο κλίμα το μοναδικό όφελος που αποκόμισε η Ελλάδα από την επίσκεψη Μέρκελ; Ο κ. Νασόπουλος παρουσιάζει μια πιο αισιόδοξη άποψη, ισχυριζόμενος πως οι υποσχέσεις της Καγκελαρίου για την καταβολή της δόσης των 31.5 δισ. ευρώ είναι ως ένα βαθμό σίγουρες και δεσμευτικές.²

¹ Καρακούσης, Α.: Και μετά τη Μέρκελ, τι; *Το Βήμα*, 10 Οκτωβρίου 2012, <http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=478750&wordsinarticle=%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%BA%CE%B5%CE%BB%3b%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%88%CE%B7>

² Νασόπουλος, Δ.: Έκλεισε το μάτι για δόση, επιμήκυνση, *Τα Νέα*, 10 Οκτωβρίου 2012, <http://www.tanea.gr/ellada/article/?aid=4758788&wordsinarticle=%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%88%CE%B7%3b%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%BA%CE%B5%CE%BB>

Η εκτίμηση του κ. Παπαδιόχου στην *Καθημερινή* εκφράζει ακόμα μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση για θετικό απόηχο τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο. Κατά τον ίδιο, η εικόνα της Ελλάδας θα βελτιωθεί αισθητά ενόψει της έκφρασης εμπιστοσύνης και στήριξης από τη Γερμανία: "Στο εξωτερικό αποστέλλεται σαφές μήνυμα ότι η απόφαση του Βερολίνου να κρατήσει την Ελλάδα στο στενό πυρήνα της Ευρωζώνης είναι οριστική και αμετάκλητη". Επιπρόσθετα, αναλύει τα ευνοϊκά αποτελέσματα της επίσκεψης σε σχέση με την αποδοχή των άκαμπτων πολιτικών λιτότητας από τους Έλληνες πολίτες, οι οποίοι πρέπει πάνω απ' όλα να πιστεύουν στην αποδοτικότητα των μέτρων: "Η [ελληνική] κυβέρνηση, λαμβάνοντας τη στήριξη του Βερολίνου, διευκολύνεται στην προσπάθεια υπερψήφισης των επώδυνων μέτρων, καθώς τα ανταλλάγματα από μία τέτοια εξέλιξη γίνονται περισσότερο ορατά"³³. Το φλέγον ερώτημα είναι, θα σταθεί αυτό το ταξίδι που τόσο εγκωμιάστηκε ικανό να μεταβάλλει την οικονομική και κοινωνικοπολιτική κατάσταση της Ελλάδας προς το καλύτερο σε βάθος χρόνου;

Ο κ. Άγγελος Στάγκος διερευνά αυτό το μείζον θέμα στο άρθρο του που τιτλοφορείται: "Αναγκαία, αλλά όχι ικανή η επίσκεψη Μέρκελ". Ο ίδιος εκφράζει αμφιβολίες ως προς την επάρκεια της επίσκεψης, εξηγώντας ότι "μπορεί η Γερμανίδα Καγκελάρια να καταφτάνει για να στηρίξει ένα σύστημα, δηλαδή μια κυβέρνηση που κλυδωνίζεται, μια πολιτική τάξη η οποία αδυνατεί να αντισταθεί στην πραγματικότητα και μια πλήρως αποσαθρωμένη κοινωνία, αλλά δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι αρκεί η άφιξη της"⁴⁴. Η κ. Μαρία Κατσουνάκη στο δικό της άρθρο ακολουθεί ένα παρόμοιο τρόπο σκέψης: "Ναι, είναι σημαντικό που ήρθε χθες στην Αθήνα η Άγκελα Μέρκελ. Μόνο που η επόμενη μέρα για τη χώρα δεν είναι λιγότερο δύσκολη ή πιο ανακουφιστική από την προηγούμενη. Τα προβλήματα παραμένουν στην Ελλάδα, όπως και η λύση τους"⁵⁵, δηλώνει, υπερτονίζοντας τις ευθύνες της Ελλάδας της ίδιας αναφορικά με τη δυσχερή κατάσταση του κράτους.

Από την άλλη πλευρά, ένα σημαντικό τμήμα των Ελλήνων δημοσιογράφων αντιμετώπιζαν την επίσκεψη Μέρκελ πριν, και ακόμα περισσότερο μετά την ολοκλήρωσή της, με σκεπτικισμό. Πριν, λόγω της πρωτύτερης συμπεριφοράς της Καγκελάριας προς τη χώρα, την οποία ορισμένοι θεωρούν αιτία της σημερινής επιδείνωσης της ελληνικής οικονομίας. Οι δηλώσεις της στο τέλος της επίσκεψης δεν κατάφεραν να πείσουν τον κ. Σταύρο Λυγερό από την *Καθημερινή*, μια από τις πιο συντηρητικές ελληνικές εφημερίδες. Στο άρθρο του των 12/10 επισημαίνει: "Τα όσα είπε η Μέρκελ στην Αθήνα, [...] δεν αποκαθιστούν τη ζημιά που έχει προκληθεί στην ελληνική οικονομία όταν άφησε να εννοηθεί πως η εκδίωξη από την Ευρωζώνη είναι πολύ πιθανή"⁶.

Άλλοι αρθρογράφοι προβληματίστηκαν ακόμα περισσότερο· ο κ. Βασίλης Χιώτης, μεταξύ άλλων, άσκησε κριτική στις οφθαλμοφανείς προσπάθειες της Μέρκελ να ευχαριστήσει τους Γερμανούς ψηφοφόρους ενόψει των γερμανικών εκλογών του επόμενου χρόνου: "Η Καγκελάρια της Γερμανίας έδωσε την εντύπωση ότι απευθυνόταν περισσότερο στους Γερμανούς πολίτες ενόψει της προεκλογικής εκστρατείας που ξεκινά, παρά στους πολίτες της χώρας που επισκέφθηκε". Σύμφωνα με τον κ. Χιώτη, "Με τις δηλώσεις της [μετά την επίσκεψη] η κυρία Μέρκελ φρόντισε να εξουδετερώσει όλα τα θετικά μηνύματα που εξέπεμψε η απόφασή της να επισκεφθεί την Αθήνα" και ως περαιτέρω αρνητικό στοιχείο, κατέληξε στο συμπέρασμα πως "[Η Μέρκελ κατάφερε] να δικαιώσει όσους υποστηρίζουν ότι δεν μπορούμε να ελπίζουμε σε ουσιαστική στήριξη από το Βερολίνο"⁷.

Γερμανικός Τύπος

Τα γερμανικά γραπτά μέσα αντιμετώπισαν την είδηση της επίσκεψης της Καγκελάριας στην Ελλάδα με μάλλον ουδέτερη στάση, η οποία συνεχίστηκε μετά την ολοκλήρωση του ταξιδιού. Τα κίνητρα της κ. Μέρκελ δεν φάνηκε να προβληματίζουν τους Γερμανούς όπως τους άλλους δημοσιογράφους· όπως παρατηρείται στο *Der Spiegel*, "Μέσω της επίσκεψής της στην Ελλάδα η Άγκελα Μέρκελ επιθυμεί να

³ Παπαδιόχος, Κ. Π.: Τι κομίζει η Άγκελα Μέρκελ στην Αθήνα, *Η Καθημερινή*, 7 Οκτωβρίου 2012, http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_politics_2_07/10/2012_497983

⁴ Στάγκος, Α.: Αναγκαία, αλλά όχι ικανή, η επίσκεψη Μέρκελ, *Η Καθημερινή*, 7 Οκτωβρίου 2012, http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_2_07/10/2012_497932

⁵ Κατσουνάκη, Μ.: Μετά τη Μέρκελ, τι, *Η Καθημερινή*, 10 Οκτωβρίου 2012, http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_2_10/10/2012_498152

⁶ Λυγερός, Στ.: Πατώντας σε δύο βάρκες, *Η Καθημερινή*, 12 Οκτωβρίου 2012, http://news.kathimerini.gr/4dcgi/_w_articles_columns_2_12/10/2012_498385

⁷ Χιώτης, Β.: Η Μέρκελ φίλη δεν πιάνεται!, *Το Βήμα*, 10 Οκτώβριου 2012,

<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=478739&wordsinarticle=%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%BA%CE%B5%CE%BB%3b%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%88%CE%B7>

επιδείξει αλληλεγγύη και ισχύ"⁸. Πρόκειται για αρκετά ξεκάθαρο σκοπό, ο οποίος δεν περιλαμβάνει δεσμεύσεις ή οποιεσδήποτε νέες αποφάσεις, παρά τις προσδοκίες όχι μόνο των Ελλήνων πολιτών, αλλά ίσως και της ελληνικής κυβέρνησης. Όπως υποθέτει ο κ. Robin Alexander της *Die Welt*, "Ίσως ο Σαμαράς ήλπιζε με την επίσκεψη Μέρκελ να επιστημοποιήσει εν μέρει την παραμονή της χώρας του στην Ευρωζώνη".

Αν και τελικώς δεν έλαβε χώρα καμία τέτοια εξέλιξη τα προσωπικά συμφέροντα της κ. Μέρκελ στη Γερμανία υπαγόρευαν την έκφραση από την ίδια μιας σταθερής και ταυτόχρονα συμπονετικής στάσης: "Στη συνάντηση μεταξύ της Καγκελαρίου Μέρκελ και του Πρωθυπουργού Σαμαρά όλα κύλησαν αρμονικά. Δεν υπήρξαν υποσχέσεις – όμως θεωρείται βέβαιο πως θα εισρεύσει περισσότερο χρήμα. Η Μέρκελ χρειάζεται ηρεμία πριν τις [γερμανικές] εκλογές" γράφει ο κ. Alexander στο εύστοχα τιτλοφορημένο άρθρο του "Γιατί η οικονομική βοήθεια προς την Ελλάδα συμφέρει τη Μέρκελ". Φυσικά, δεν αποτελούν όλα ζήτημα πολιτικής φιλοδοξίας: σύμφωνα με τον Alexander, οι σύγχρονες οικονομικές πραγματικότητες πιθανόν να έπαιξαν ρόλο στη λήψη της απόφασης: "Η Μέρκελ θεωρεί ανυπολόγιστο τον κίνδυνο μιας αποχώρησης από το κοινό νόμισμα στην παρούσα κατάσταση της παγκόσμιας οικονομίας",⁹ κάτι που πιθανότητα να ισχύει στη σημερινή κλυδωνιζόμενη διεθνή οικονομική σκηνή.

Ο Stefan Kaiser του *Der Spiegel* φαίνεται να αμφιβάλλει για τις πιθανότητες επιτυχίας αυτής της τακτικής εξισορρόπησης των πολιτικών μηνυμάτων. "Όταν η Άγκελα Μέρκελ ταξιδέψει στην Αθήνα αυτή την Τρίτη", γράφει, "θα θέσει σε εφαρμογή μια αποστολή την οποία δεν μπορεί να φέρει εις πέρας". Η προσπάθεια να ικανοποιηθούν τόσο τα ελληνικά όσο και τα γερμανικά συμφέροντα, κατά τον κ. Kaiser, "...δεν μπορεί φυσικά να λειτουργήσει με αυτόν τον τρόπο. Τουλάχιστον μια πλευρά θα μείνει ανικανοποίητη από την επίσκεψη, ίσως και οι δύο"⁸. Πράγματι, πολλά αναμένονται από τη Γερμανίδα Καγκελάρια σχετικά με τη διαχείριση της κρίσης χρέους, και μόνο ο χρόνος θα δείξει κατά πόσο θα μπορέσει να συμμορφωθεί με αυτές τις προσδοκίες και πιθανώς να επιτύχει την επανεκλογή της τον επόμενο χρόνο.

Οπωσδήποτε, οι "δαπανηρές εναλλακτικές", όπως τις αποκαλεί ο κ. Kaiser, τις οποίες διαθέτει η Γερμανία ώστε να υποστηρίξει περαιτέρω την ελληνική οικονομία, όπως ένα νέο κούρεμα ή ένα τρίτο πακέτο διάσωσης, δεν κάνουν την καλύτερη εντύπωση στους Γερμανούς πολίτες. Η κ. Hildegard Stausberg στη *Die Welt* αναρωτιέται για πόσο ακόμα θα πρέπει να συνεχίσει αυτή η αντιμετώπιση της Ελλάδας: "Η Αθήνα ζητά συνεχώς περισσότερο χρόνο. Για πόσο ακόμα οφείλουμε να συμβιβάζομαστε με τις επιθυμίες της χώρας;"¹⁰. Προφανώς η κ. Μέρκελ πιστεύει ότι είναι προς το συμφέρον της Ευρωζώνης (και της Γερμανίας) να ακολουθεί αυτή την τακτική, αλλά ισχύει το ίδιο και για τους ψηφοφόρους της;

Γαλλικός Τύπος

Στα άρθρα τους για την επίσκεψη Μέρκελ, οι Γάλλοι δημοσιογράφοι επέδειξαν εύλογα περισσότερη αντικειμενικότητα από τους Έλληνες και Γερμανούς συναδέλφους τους. Αν και ιδιαίτερα εμφανές και στον υπόλοιπο ξένο Τύπο, οι διαφορετικές απόψεις των Γάλλων πριν και μετά τη συνάντηση αποδεικνύουν ότι πιθανώς η κ. Μέρκελ δεν ανταποκρίθηκε στις προσδοκίες που δημιουργήθηκαν από το νέο της επίσκεψής της. Όπως αναφέρεται στη *Libération*, αυτές οι προσδοκίες ποίκιλαν ως προς την πιθανότητα ικανοποίησής τους: "Κάποιοι λένε μόνο λόγια, ορισμένοι αναμένουν μέτρα βιομηχανικής υποστήριξης ώστε να ενισχυθεί η απασχόληση, άλλοι τέλος ελπίζουν πάνω απ' όλα ότι αυτή θα συμφωνήσει επιτέλους με το ΔΝΤ και την ΕΚΤ, τους άλλους δύο διεθνείς δανειστές της χώρας, οι οποίοι πετάνε ο ένας στον άλλο την καυτή πατάτα για να αποφύγουν να υποφέρουν απώλειες από το ελληνικό χρέος"¹¹.

Τη μέρα πριν το ταξίδι, οι Frédéric Lemaître και Alain Salles στο άρθρο τους στη *Le Monde* επισήμαιναν την ευχαρίστηση της ελληνικής κυβέρνησης για την τότε περχόμενη άφιξη της Καγκελαρίου, υπογραμμίζοντας οι ίδιοι τη σημασία της για τις ελληνογερμανικές σχέσεις: "Η επίσκεψη της Γερμανίδας

⁸ Kaiser, St.: Merkels teure Griechenland-Mission (Η δαπανηρή αποστολή της Μέρκελ στην Ελλάδα), *Der Spiegel*, 9 Οκτωβρίου 2012, <http://www.spiegel.de/wirtschaft/soziales/merkel-zu-besuch-in-griechenland-so-teuer-wird-die-rettung-a-860131.html>

⁹ Alexander, R.: Warum Geld für Athen in Merkels Interesse liegt (Γιατί η οικονομική βοήθεια προς την Ελλάδα συμφέρει τη Μέρκελ), *Die Welt*, 9 Οκτωβρίου 2012, <http://www.welt.de/politik/ausland/article109722285/Warum-Geld-fuer-Athen-in-Merkels-Interesse-liegt.html>

¹⁰ Stausberg, H.: Merkel beweist mit ihrer Reise nach Athen Mut (Η Μέρκελ επιδεικνύει θάρρος ταξιδεύοντας στην Αθήνα), *Die Welt*, 7 Οκτωβρίου 2012, <http://www.welt.de/debatte/kommentare/article109679658/Merkel-beweist-mit-ihrer-Reise-nach-Athen-Mut.html>

¹¹ Première visite de Merkel à Athènes depuis la crise (Η πρώτη επίσκεψη της Μέρκελ στην Αθήνα από την έκρηξη της κρίσης), *Libération*, 9 Οκτωβρίου 2012, http://www.liberation.fr/economie/2012/10/09/premiere-visite-de-merkel-a-athenes-depuis-la-crise_851899

Καγκελαρίου στην Αθήνα, την Τρίτη 9 Οκτωβρίου, χαιρετίστηκε με ελπίδες από την κυβέρνηση του Αντώνη Σαμαρά, ο οποίος την θεωρεί "πολύ θετική". Επιβεβαιώνει το τέλος της απομόνωσης από την οποία υπέφερε η Ελλάδα, καθώς οι σχέσεις της με τη Γερμανία ψυχράνθηκαν¹². Παρομοίως, η *Le Figaro* στο άρθρο της ίδιας μέρας αντιμετώπισε την επίσκεψη ως "ένδειξη εμπιστοσύνης" προς την ικανότητα της Ελλάδας να επανέλθει και να παραμείνει στο ευρώ¹³. Αυτές και άλλες απόψεις στο Γαλλικό Τύπο κινήθηκαν κυρίως ουδέτερα και απέπνεαν μια γενική αύρα αισιοδοξίας, ανεξαρτήτως πόσο συγκρατημένα εκφράζονταν.

Ωστόσο δεν μπορεί να ειπωθεί το ίδιο και για την επόμενη μέρα. Ο Christian Losson της *Libération* παρουσιάζει την κατάσταση με τη φράση "κόκκινο χαλί και μαύρη οργή εναντίον της αρχιτέκτονα της λιτότητας"¹⁴, καθώς οι επισημότητες και η φιλοξενία της ελληνικής κυβέρνησης προς τη Μέρκελ έρχονταν σε σύγκρουση με τις παθιασμένες διαμαρτυρίες των πολιτών εναντίον της Καγκελαρίου και του οικονομικού της δόγματος. Όπως τονίζει η Alexia Kefalas του *Le Figaro*, "Η γοητεία της Μέρκελ δεν λειτουργεί στην Αθήνα". Όντως, οι προηγούμενες αυστηρές δηλώσεις της Καγκελαρίου για τις οικονομικές υποχρεώσεις της Ελλάδας ίσως να μην της άφησαν περιθώριο για να επανορθώσει, όπως επισημαίνει η κ. Kefalas: "Η Καγκελάρια έδειξε συμπόνια και διαβεβαίωσε ότι οι μεταρρυθμίσεις θα πιάσουν τόπο. Χωρίς να πείσει."¹⁵

Αμερικανικός Τύπος

Τέλος, οι αγγλόφωνοι δημοσιογράφοι, σαν τους Γάλλους επέλεξαν μια πιο ουδέτερη προσέγγιση στο ζήτημα και τις διαφορετικές του εκφάνσεις. Ο *Anthony Faiola* της *The Washington Post* έδωσε έμφαση στη σπουδαιότητα της επίσκεψης για τον Έλληνα Πρωθυπουργό Σαμαρά: "Για [εκείνον], που έχει ανάγκη μια συμφωνία με τους διεθνείς δανειστές προτού η κυβέρνηση ξεμείνει από ρευστό στα τέλη Νοεμβρίου, η επίσκεψη της Μέρκελ αποτελούσε μια ισχυρή επίδειξη στήριξης". Εν τούτοις, δεν μπορούμε να πούμε το ίδιο και για τους Έλληνες πολίτες, που αντέδρασαν έντονα με την παρουσία της Καγκελαρίου στην Αθήνα φαίνεται, κατά τον Faiola, ότι "Η Γερμανία αντιμετωπίζει πρόβλημα εικόνας στην Ελλάδα λόγω της αυξανόμενης επιρροής της"¹⁶. Η κ. Μέρκελ μπορεί να ισχυρίστηκε πως δεν ήλθε στην Αθήνα ως δασκάλια για να βαθμολογήσει, αλλά η συνεχής διόγκωση της γερμανικής επιρροής στα ευρωπαϊκά και διεθνή οικονομικά έχει προκαλέσει δυσμενείς εντυπώσεις σε πολλούς.

Εντυπώσεις τις οποίες η ίδια προσπάθησε να βελτιώσει με την παραμονή της σε ελληνικό έδαφος. "Η ασυνήθιστη ευσπλαχνία της αποκάλυψε την κατά κάποιο τρόπο πιο επιεική πλευρά της αρχηγού με τη σιδερένια πυγμή", γράφει η *Anthee Carassava*, παρατηρώντας όμως ακόμα ότι "...χώρια της ηθικής εμπύχωσης, η Μέρκελ δεν έκανε καμία υπόσχεση για περαιτέρω ανακούφιση από το χρέος ή επιπρόσθετη βοήθεια προς την Ελλάδα"¹⁷. Αυτή η έλλειψη ουσιαστικών δεσμεύσεων, σε συνδυασμό με το προφίλ αναισθησίας που έχει ήδη αποδοθεί στη Γερμανίδα Καγκελάρια, γίνεται αιτία το μήνυμα της επίσκεψης να φανεί ανησυχητικά αδύναμο, παρά τα πρώτα θετικά σημάδια. Επιπροσθέτως, η επιμονή της Μέρκελ να ακολουθηθεί ο δρόμος της λιτότητας δεν βοηθά στο να ελαττωθεί η ήδη υπάρχουσα ένταση. "[Η Μέρκελ] αναγνώρισε τις θυσίες που έχουν υποστεί οι Έλληνες, όμως επέμεινε ότι μόνο περισσότερη λιτότητα μπορεί

¹² Lemaître F., Salles A.: Grèce : soutien allemand, mais blocage persistant sur le nouveau plan d' austérité (Ελλάδα: γερμανική στήριξη, αλλά συνεχές μπλοκάρισμα του νέου σχεδίου λιτότητας), *Le Monde*, 8 Οκτωβρίου 2012, http://www.lemonde.fr/europe/article/2012/10/08/grece-soutien-allemand-mais-blocage-persistant-sur-le-nouveau-plan-d-austerite_1771650_3214.html

¹³ Grèce/Merkel : "message de confiance" (Ελλάδα/Μέρκελ: "μήνυμα εμπιστοσύνης"), *Le Figaro*, 8 Οκτωβρίου 2012, <http://www.lefigaro.fr/flash-eco/2012/10/08/97002-20121008FILWWW00516-grecemerkel-message-de-confiance.php>

¹⁴ Losson C.: La Grèce se rue contre Merkel (Η Ελλάδα σπεύδει κατά της Μέρκελ), *Libération*, 9 Οκτωβρίου 2012, http://www.liberation.fr/economie/2012/10/09/la-grece-se-rue-contre-merkel_852143

¹⁵ Kefalas, A.: À Athènes, le charme de Merkel n' opere pas (Η γοητεία της Μέρκελ δεν λειτουργεί στην Αθήνα), *Le Figaro*, 10 Οκτωβρίου 2012,

<http://www.lefigaro.fr/conjoncture/2012/10/10/20002-20121010ARTFIG00309--athenes-le-charme-de-merkel-n-opere-pas.php>

¹⁶ Faiola, A.: Germany faces image problem in Greece, thanks to its growing clout (Η Γερμανία αντιμετωπίζει πρόβλημα εικόνας στην Ελλάδα λόγω της αυξανόμενης επιρροής της), *The Washington Post*, 9 Οκτωβρίου 2012, http://www.washingtonpost.com/world/europe/germany-faces-image-problem-in-greece-thanks-to-its-growing-clout/2012/10/09/5d39d49c-115d-11e2-9a39-1f5a7f6e945_story.html

¹⁷ Carassava, A.: Greece's biggest cheerleader: Angela Merkel (Άγκελα Μέρκελ, η μεγαλύτερη εμψυχώτρια της Ελλάδας), *The Washington Post*, 9 Οκτωβρίου 2012, <http://www.washingtonpost.com/blogs/she-the-people/wp/2012/10/09/merkel-shows-compassion-to-greeks-but-offers-no-hint-of-debt-relief/>

να οδηγήσει σε καλύτερες μέρες. Δεν θα μπορούσε να κάνει μεγαλύτερο λάθος¹⁸ αναφέρει το Editorial των *New York Times* στις 10/10, αμφισβητώντας το επιλεγμένο από την Καγκελλάριο σχέδιο.

Συμπέρασμα

Το μήνυμα της κ. Μέρκελ εν τέλει υπήρξε συγκεκριμένη υπόθεση. Ενώ αναγνώρισε τις προσπάθειες και τα δεινά του ελληνικού λαού και κράτους, έμεινε αμετακίνητη αναφορικά με την αναγκαιότητα της εφαρμογής των μέτρων λιτότητας ώστε να καταπολεμηθεί επιτυχώς η κρίση. Σε αυτό το πλαίσιο, δεν πάρθηκαν νέες σταθερές αποφάσεις σε σχέση με την πληρωμή της επόμενης δόσης του ποσού διάσωσης ή με μια πιθανή επιμήκυνση του προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής, παρά τα επιχειρήματα του Σαμαρά και στα δύο μέτωπα. Ο διεθνής Τύπος αξιολόγησε τις εξελίξεις με ποικιλία απόψεων, που κυμαίνονταν από αισιόδοξες ως επιτιμητικές, προσπαθώντας συνάμα να εξακριβώσουν τα ακριβή κίνητρα των δύο πλευρών και των πράξεών τους.

Γενικότερα, η επίσκεψη της Καγκελαρίου στην Ελλάδα, αν και αρχικά θεωρήθηκε γεγονός ύψιστης σημασίας για το μέλλον της παγκόσμιας οικονομίας, άφησε πολύ απογοητευμένους μετά την ολοκλήρωσή της. Συνεπώς κάποιος θα μπορούσε να συμπεράνει ότι, αν και τίποτα αξιοσημείωτο δεν επετεύχθη, σε αντίθεση με τις προσδοκίες, ο τρόπος με τον οποίο κύλησε η επίσκεψη θα μπορούσε να αποτελέσει παράδειγμα για το μέλλον της περιοχής, αν συνεχιστεί η παρούσα κατάσταση. Πολλοί που είναι ουδέτεροι ή σε γενικές γραμμές αδιάφοροι για τις δυσχέρειες της Ελλάδας σήμερα θεώρησαν επιτυχημένο το ταξίδι, ωστόσο άλλοι, που κατανόησαν την οργή των Ελλήνων, το εξέλαβαν ως ανούσιο και ίσως υποκριτικό.

Θα πρέπει οι σχέσεις μεταξύ των μελών της ίδιας νομισματικής ένωσης να αφήνονται να φτάνουν τόσο χαμηλά επίπεδα; Είναι μήπως αυτο φυσιολογικό για τις διεθνείς σχέσεις; Επιπλέον, θα υπάρχει πάντα το χάσμα μεταξύ του κέντρου και της περιφέρειας της Ευρώπης; Αυτά είναι κάποια από τα βαθύτερα ερωτήματα που ανέκυψαν εν τέλει, και είναι πιθανότατο, αργά ή γρήγορα, αυτά να επιστρέψουν για να στοιχειώσουν τους λαούς της Ευρώπης.

*

<http://www.southeast-europe.org>
dke@southeast-europe.org

© DKE 2012

Σημείωση: Σεβαστοί ερευνητές, αν κάνετε μια αναφορά σε αυτό το τμήμα ή απόσπασμα του άρθρου, παρακαλούμε στείλτε μας ένα e-mail στο dke@southeast-europe.org για να μας το δηλώσετε.

Παρακαλούμε αναφερθείτε στο άρθρο ως εξής:

Αγγελική Νεβσεχιρλίογλου: Η επίσκεψη Μέρκελ στην Αθήνα όπως παρουσιάστηκε από το διεθνή Τύπο. *Délkelet Európa - South-East Europe International Relations Quarterly*, Τόμος 3. Νο.3 (Φθινόπωρο 2012) σελ. 5.

Σας ευχαριστούμε για την συνεργασία σας. *Αρχισυντάκτης*.

¹⁸ Ms. Merkel Goes to Athens (Η κ. Μέρκελ πάει στην Αθήνα), *The New York Times*, 10 Οκτωβρίου 2012, http://www.nytimes.com/2012/10/11/opinion/angela-merkel-goes-to-athens.html?_r=0